

tor. ff. Ex quibus caus. major. text. in §. Rur-
sus Institut. de actio. ubi, si absens causa rei-
publicæ præscribit rem præsentis, post rever-
sionem datur contra eum restitutio: ergo in ab-
sentia præscripsit mediante civili possessione:
& ibi expresse tenet & declarat Glossa ordina-
ria, Faber. Angel. Platea, & communiter DD.
textus expressus & notabilis in leg. A bonæ fidei
possessore. ff. de Rei vind. ubi habetur, quod
si servus alienus fugerit à bonæ fidei posses-
sore, & in absentia & fuga usuceperit, tene-
tur restituere domino; ergo talis bonæ fidei
possessor usucepit mediante sola civili posses-
sione in absentia & fuga servi: & sic aperte
probat, quod sola civilis possessio est illa
quæ causat usucapionem vel præscriptionem: &
ad hoc notant & commendant ibi Bald. & alii DD.
text. in leg. Acquir. §. fin. de Acquir. rer.
dom. ubi dicit text. quod usufructuarius non usu-
capit, vel præscribit, quia non possidet: sed
ille possidet naturaliter, ut in leg. Naturaliter.
ff. de Acquir. posses. cum similib. ergo de civili
loquitur ille text. & sic illa requiritur in usu-
capione vel præscriptione, & non sufficit natu-
ralis; & ad hoc illum text. notat & commen-
dat ibi Gloss. ordinaria, Rainer. Alber. & com-
muniter DD. text. in leg. Nec fructuarium, Cod.
de Usufruct. & ibi Gloss. ordinaria Bald. Ang.
Paul. & communiter DD. text. in l. Qui fun-
dum. ff. de Usucap. pro emptore, & ibi Gloss. &
communiter DD. text. in leg. Homo liber. §.
fin. in finalib. verb. eod. tit. & in expresso istam
sententiam & conclusionem tenet Glossa
notabilis & ordinaria in leg. 2. §. Ex contrario.
ff. de Acquir. posses. in gloss. magn. prope finem,
vers. Item secundum eos, & ibi magistra-
liter Bart. 1. column. num. 3. Rainer. in fin. Al-
ber. 2. col. Imol. Paul. Roman. Aretin. Cuman.
& notat ibi Alex. 3. col. numer. 5. Socin.
4. column. Jas. 6. column. numer. 21. Vincent.
4. column. num. 7. Gloss. in leg. Si ut certo. §.
Si duobus vehiculum. ff. Commo. in gloss. magna,
post princip. & ibi Bartol. fin. col. in fin.
Paul. 2. col. num. 7. & alii DD. Gloss. in leg.
Malè agitur. Cod. de Præscrip. 30. vel 40. an-
nor. in verb. Possidentibus & ibi DD. Gloss. in
cap. Causam quæ de præscrip. in fin. gloss. &
ibi communiter Canonist. Gloss. clarior & ex-
pressa reputata singularis in hoc articulo in l. 1.
Cod. de Servis fugit. in gloss. magn. in fin. & ibi
notat & commendat Bart. fin. column. Paul. de
Castr. qui singulariter loquitur fin. col. num. 11.
Jas. antepenult. col. num. 44. & illam Gloss. in
materia reputat singularem Imol. in dict. §.
Per servum, qui in fuga, 2. col. Rom. in dict.
§. Ex contraria 2. column. gloss. in §. Sed ali-
quando. Inst. de usuc. in gloss. fin. Gloss. in

leg. 4. tit. 12. lib. 2. For. II. in gloss. magn. 2.
column. Istam etiam conclusionem tenet magis-
traliter Din. in regul. sine possessione de regul.
jur. lib. 6. penult. fol. vers. Solutio. tutius &
probabile Bartol. in leg. Celsus. ff. de Usucap.
2. col. num. 12. & ibi Francis. Bald. num. 67.
Alberic. & Angel. in leg. Sine possessione, eo-
dem titul. de usucapion. Bald. & Angel. nota-
biliter in l. Nemo, Cod. de Acquir. posses.
2. column. Bart. in leg. 1. ff. de Acquir. posses.
3. column. num. 8. in definitione possessionis civi-
lis. Francis. Bald. in tract. præscript. 3. part.
3. partis principal. quæst. 3. Faber. in §. Quod
autem, Instit. de usucap. 2. column. post medium.
Abb. in cap. Vigilanti, 2. column. num. 4. de
Præscript. & ibi Felin. & DD. Et sic ista
opinio est vera & communis, licet Jac. Butr.
expressè teneat contrarium in leg. Nemo ambi-
git, Cod. de Acquir. posses. 1. column. in medio,
versic. Modo quæro, ubi dicit, quod utraque
possessio tam civilis, quam naturalis requiritur
ad causandam præscriptionem: & hoc potissi-
mo fundamento, quia reperimus quod si posses-
sio interrumpatur naturaliter, statim cense-
tur interrupta præscriptio, ut in leg. Natura-
liter. ff. de Usucap. Sed ille text. non obstat,
quia debet intelligi quando per talem interrup-
tionem naturalem amittitur utraque possessio
tam civilis, quam naturalis: secus verò si sola
naturalis possessio amittatur & remaneat civi-
lis; quia ex ea sola potest causari præscrip-
tio: & in terminis ita respondet Bart. in dict.
leg. 3. §. Ex contrario, 2. column. in fin. versic.
Non obstat, quod bene nota, quia est subtilius
verbum quod reperiri potest in materia pres-
criptionum, & ita dicit Jas. in leg. 1. Cod. de
Servis fugit. antepenult. column. num. 44. Et si
dicas, quid prodest possessori naturali, quod
dominus in absentia amittat possessionem civi-
ilem, cum sua possessio naturalis non suffi-
ciat ad præscribendum: Respondeo, quod sta-
tim ipso jure illa possessio civilis consolidatur
cum naturali.

106 Alius etiam maximus effectus resultat ex
civili possessione: quia civilis possessio sola
est causa acquisitionis fructuum; & jura, quæ
dicunt, quod bonæ fidei possessor facit fruc-
tus suos pro cultura & cura, debent intelligi,
quando habet civilem possessionem: ista est
Gloss. singularis & ordinaria in leg. 3. §. Ex
contrario. ff. de Acquir. posses. in gloss. magn.
prope fin. vers. Item quilibet efficeretur dominus
fructuum, quam ad hoc notat ibi Bald. 3. col.
in princ. Paul. 2. col. num. 2. Imol. 2. col. in
med. Rom. penult. column. Cuman. 4. col. Aretin.
5. column. num. 32. Alex. 10. col. num. 24.
Socin. 6. col. vers. Tertio ex gloss. colligitur. Vin-
cent.

cent. 8. column. num. 14. Jas. 9. column. nu-
mer. 34. & est communis opinio DD. & ad hoc
eam reputat singularem Bald. in leg. Certum,
1. column. num. 2. Cod. de Rei vendit. notat etiam
& commendat Bald. in capit. 1. §. Marchio,
1. column. num. 2. de His qui feud. dare pos-
sunt. Ex quibus infero, quod jura quæ habent,
quod si quis habet & possidet rem alienam
cum titulo & bona fide, facit fructus suos, &
lucrat eos, ut in leg. Bonæ fidei. ff. de Ac-
quir. rer. dom. in leg. Bonæ fidei. ff. de
Usuris, in leg. Bonæ fidei, de verb. sign. in §.
Si quis à non domino, Inst. de rer. div. de-
bent intelligi & procedere, quando habet ci-
vilem possessionem, & non aliam. Item infe-
ro, quod domino vero possidente civiliter in
absentia, emptor etiam bonæ fidei non lu-
crabitur fructus. Item infero, quod si posses-
sor majoratus vendat rem alteri, qui habet
eam titulo & bona fide; mortuo possessore,
fructus pertinebunt successori, cum per istam
Legem Tauri transeat in eum possessio tam
civilis, quam naturalis, & non pertinebunt
emptori & detentatori: Pro qua Gloss. & com-
muni sententia facit text. in leg. Qui scit. §.
In alieno. ff. de Usuris, text. in leg. Si fur. in
princ. ff. de Usufruct. ubi dicit, quod si in fun-
do quis habet naturalem possessionem, quia
est fructuaris, alius habet civilem, quia pro-
prietarius; & quidam fur, vel alius tertius
cum mala fide colligat & percipiat fructus; ac-
quiruntur domino proprietatis civiliter possi-
denti, & non fructuario. Confirmatur, quia à
pari procedunt præscriptio & acquisitio fruc-
tuum; ita tenet Gloss. notabilis ordinaria in le-
ge 2. Cod. Si quis ignor. rem minor. esse sine de-
creto Compar. in gloss. fin. in princip. argumen-
to text. in leg. Ubi lex. ff. de Usucap. & illam
Gloss. propositam notabiliter allegat & com-
muniter Socin. in dict. §. Ex contrario, & facit
text. in leg. Si ego. §. Partum ff. de Pub. imò
difficilius causatur præscriptio, quam acquisitio
fructuum, ut in leg. Bonæ fidei. ff. de Ac-
quir. rer. dom.

Limita tamen & intellige superiorem doctri-
nam & conclusionem, quando quis non perci-
peret fructus de voluntate domini; secus verò
si aliàs habeat rem de voluntate ipsius domini;
quia tunc acquirit fructus, modò habeat civi-
lem possessionem, modò naturalem, modò nul-
lam habeat possessionem: ut fructuaris, vel
ille qui habet rem precario, vel colonus, vel
inquilinus: text. est in leg. 1. & per totum. ff.
& Cod. de Usufruct. text. in l. Julianus. §. Ex
vendito, vers. Possessio ff. de actio. empt. text.
in leg. Si servus, la 2. §. Locati. ff. de Furtis,
& per ista jura ita tenet Bart. in dict. §. Ex
Anton. Gomez ad Leg. Taur.

contrario, 3. col. in princip. & ibi communiter
DD. Bald. in cap. Gravis, de restit. spol. 2. col-
umn. Item adde, quod in tantum sufficit so-
la civilis possessio ad acquisitionem fructuum
juncta bona fide, ut non requiratur titulus: ita
probat text. notabilis in leg. 4. versic. Post li-
tem. §. fin. regund. text. in leg. Sed si lege.
§. Scire. ff. de Petit. hæred. & in expresso istam
sententiam & conclusionem tenet Gloss. nota-
bilis & ordinaria in §. Si quis à non domino, Inst.
de rer. divis. in gloss. 2. in fin. quam ibi sequi-
tur & commendat Faber. Bart. Platea, & com-
muniter DD. & eam reputat singularem Ang.
de Aretin. 2. column. num. 2. & Christophorus,
1. column. in medio: similis Gloss. est in §. 2.
instit. de offic. jud. in gloss. magn. in med. &
ibi not. Ang. & alii DD. similis etiam Gloss. est
in leg. & ex diverso, in gloss. magn. in medio,
ff. de Rei vend. & ibi tenet Bart. 2. column. nu-
mer. 5. Ang. 2. column. & communiter alii DD.
tenet etiam Bart. in dict. leg. Si lege. §. Sci-
re, de petit. hæred. & ibi communiter DD. Pet.
Cin. & communiter DD. in leg. Certum Cod.
de Rei vend. Jas. in dict. §. Ex contrario, 11.
column. num. 38. Nec obstat si dicas, quod non
videtur posse dari bona fides sine titulo, ar-
gumento text. in leg. fin. Cod. Unde vi. Quia
ibi occupabat rem vacantem, quam sciebat si-
bi non pertinere, licet ignoraret cujus esset;
sed in nostro casu præsupponimus, quod inter-
veniat aliqua causa vel conjectura per quam
credebat esse suam: argumento jurium supra
dictorum, & ita declarat Bartol. in leg. Cel-
sus, de usucap. 3. column. num. 17. Item ex istis
infero, quod detentator rerum majoratus
debet condemnari in fructibus, quia per istam
leg. Taur. habet utramque possessionem. Secun-
dò inferò, quod mortuo possessore majoratus,
fructus pendentes spectant ad solum successo-
rem, tunc quia pendentes, tunc etiam quia
est civilis possessor.

107 Tertia conclusio: Quando quis habet so-
lam naturalem possessionem sine civili, ut fruc-
tuarius, emphyteuta, conductor ad longum
tempus, ille qui precario rogavit, vel similis
persona; tunc illam possessionem naturalem
retinet in animo, etiam si longè sit absens, &
non amittit eam, nisi in casibus in quibus pos-
sessio civilis perditur: ita probat text. notabi-
lis & subtilis in leg. 3. §. Uti, frui. ff. de Vi
& vi arm. ubi dicit, quod videtur fieri violen-
tia fructuario, qui erat absens, si non admitta-
tur post reversionem; ergo aperte dat intelli-
gere, quod possidebat in absentia, nam aliàs
non competeret illud interdictum Unde vi; cum
solum detur possessoribus per vim ejectis, ut
in leg. 1. §. Hoc interdictum, & in §. deicitur,

& in §. Interdictum autem hoc eod. tit. de Vi & vi arm. & latius dicam infra in materia interdicti unde vi: & per illum text. in dict. leg. 3. §. Uti, frui. istam conclusionem tenet ibi Glos. ordinaria in glos. 1. in princ. & ibi Din. Bart. Alber. Ang. de Perus, quem text. legunt in §. Suprà proximo: & per illum textum tenet expressè Glos. in leg. 1. §. Interdictum autem hoc, in gloss. 1. eod. tit. glos. in leg. una Cod. Uti possit. in verb. Neque clam. in med. Glos. in leg. 1. ff. de Acquirend. posses. in glos. 2. post medium vers. & idem dico in 4. casu, Glos. in leg. 3. §. Ex contrario, eod. tituli in gloss. post princ. Nec obstat si subtiliter dicās, quòd ille text. in dict. §. Uti, frui possit intelligi de possessione civili, quam habet fructuarius in jure utendi & fruendi: Quia respondèo, quòd pro illa, si turbetur vel expellatur, non habet interdictum unde vi; quia solùm competit pro possessione rei corporalis, ut in leg. 1. §. Et generaliter eod. tit. licet detur utile interdictum pro possessione jurium incorporalium, secundum Bartol. Ang. & DD. in dict. leg. 3. §. Unde vi, eod. tituli. & in leg. Quoties, la 2. ff. de Servit. Secundò istam conclusionem probat text. in leg. Arboribus. §. de Illo, versie. Nam qua ratione. ff. de Usuf. ubi habetur, quòd servo existente in absentia & fuga, proprietarius retinet suam civilem, fructuarius verò retinet suam naturalem; licet aliās, si esset juncta cum civili, perderetur, ut in leg. 1. §. Per servum qui in fuga. ff. de Acquir. posses. Quam conclusionem extende, ut procedat etiamsi sola naturalis possessio sit injusta, ut est illa quam habet ille qui ingressus est rem absentis: Glos. est notabilis in leg. 1. ff. de Acquirend. posses. in verb. Aut prope finem, quam ibi notabilem notant & commendant DD. Alia in l. unic. Cod. Uti possid. in verb. Neque clam. & ibi DD.

Sed est subtilis, & necessaria difficultas: Quæ possit esse ratio, per quam possessio naturalis, quando est juncta cum civili, amittitur per absentiam, & non retinetur in animo; sed quando possessio naturalis est sola sine civili, bene retinetur in animo in absentia? cum potius dicendum esset contrarium, imò quòd quando est juncta cum civili deberet retineri in absentia; cum fortior & potentior sit propter unionem civilis, argumento textus singularis, juncta Glos. & communi opinione in leg. 1. §. Non alii autem, in princ. ff. de Vi & vi armat. ubi, quando habeo civilem possessionem per me, & naturalem per colonum, inquilinum, vel alium; licet per vim dejectus & expulsus sim, non amitto illam naturalem, nec civilem, quam per me retinebam, propter unionem; quia

mea civilis forticatur ratione naturalis: Item etiam argumento text. qui reputatur ab omnibus singularis, in leg. Qui patri. ff. de Acquirend. hered. ubi substitutio, quæ de sui natura est transmissibilis, transmittitur, si est unita cum jure accrescendi: Sic ergo dicamus hic, quòd naturalis possessio juncta cum civili deberet retineri in absentia, sicut retinetur ipsa civilis. Sed huic difficultati respondeo sequentibus modis: Primo modo, quòd ratio est, quia quando utraque possessio est juncta, satis operatur & fatigatur animus in retinenda sola civili possessione in absentia, & non posset ita retinere utramque; quæ ratio cessat quando quis retinet solùm possessionem naturalem, & istam rationem ponit Glos. ordinaria in leg. 1. ff. de Acquirend. poss. in glos. 2. in fin. & ibi Bart. fin. column. post medium, & confirmat argumento text. in leg. Quod Labeo. ff. de Compens. Alb. ibi, penult. column. post princip. Alexand. 9. column. num. 39. Cuman. fin. column. in med. Vincent. penult. column. in princip. & in medio, istam etiam rationem tenet Bald. in leg. unic. Cod. Uti possid. 5. col. in medio, ubi dicit, quòd alia ratio persuasiva non potest dari: Istam etiam rationem ponit Bart. qui non allegatur, in l. Si is qui pro emptore ff. de Usucap. penultim. column. in fin. Sed salva pace Glos. & DD. ista ratio nihil penitus valet, imò est irridenda: Primò, quia considero, quòd in retinenda & conservanda possessione jam quæsita, non requiritur animi cogitatio vel memoria; sed semper retinetur possessio, nisi expressus & determinatus sit animus amittendi vel perdendi possessionem, vel saltem conjecturatus ex lapsu magni temporis, ut supra conclusum est, & in specie facit optimus textus, in leg. Peregrè in princip. ff. de Acquir. posses. ibi: Nec infirmitatem memoriæ damnum afferre possessioni, text. in leg. Si is qui animo, eodem tituli. ubi furiosus retinet utramque possessionem jam quæsitam, licet in eo non detur vel consideretur animus retinendi: Ergò clarè patet, quòd assidua & specifica animi cogitatio non requiritur, & sic apertè eliditur prædicta ratio. Confirmatur ex doctrina & theorica Aret. in leg. 3. §. Incertam ff. de Acquirend. poss. 2. column. in medio, dicentis, quòd si ex diuturnitate temporis vel multitudine negotiorum inducatur oblitio, taliter quòd possessor sciat se possidere, sed ignoret locum certum, rem, vel partem quam possideat; tamen per hoc non amittit possessionem: & licet ipse nulla jura allegat, tamen apertè ejus doctrina & theorica probatur juribus superioribus: & istam doctrinam & theoricam ponit Bart. in dict. leg. Si is qui animo in fin. idem Bart. in leg. Si aliquam rem 2. col. num.

num. 2. ff. de Acquir. posses. Secundò, quia si quis haberet plures possessiones civiles in pluribus & diversis locis, vel plures naturales possessiones, solas omnes posset retinere animo in absentia: Sed tunc fatigaretur animus possidentis: ergo illa ratio Glos. & Doctorum confunditur. Unde in hac difficultate dico, quòd ratio vera & subtilis est: quòd idèd possessio naturalis non retinetur animo quando est juncta cum civili, sed quando sola naturalis est, de per se bene retinetur; quia retinere in animo possessionem naturalem in absentia, est per fictionem, & non alio modo; quia absens juris dispositione præsumitur esse in re; & fictio numquam habet locum nisi subsistente aliqua justa causa & necessitate, ut probat textus notabilis in leg. 2. §. Si vir uxori. ff. de Acquirend. posses. per quem tenent ibi Bartol. Paul. Imol. Aretin. Roman. Alexand. Jason. Vincent. & per eum istam regulam & doctrinam ponit magistraliter Bartol. in leg. Si is qui pro emptore. 10. column. num. 27. ff. de Usucap. & ibi communiter repetentes, præcipuè Jason. num. 250. tenet etiam Bald. licet ejus litera sit corrupta in leg. Sive possidetis, Cod. de Probat. 2. column. num. 2. facit etiam text. expressior cæteris in leg. Non dubito in princip. ff. de Captivis, text. in leg. postliminium, eodem tituli. ibi: Idem naturali æquitate introductum est, text. in leg. Sciendum, & in leg. Denique. ff. Ex quib. caus. major. text. in leg. Justo, §. fin. de Usucap. sed in nostro casu, quando utraque possessio, tam civilis, quàm naturalis est juncta, civilis possessio retinetur in animo in absentia, & amittitur naturalis, quia ipsa civilis possessio est potentior & efficacior, & operatur omnes effectus quos utraque possessio simul juncta posset operari: ergo non est necesse, quòd naturalis, quæ est juncta cum ea, retineatur etiam in animo in absentia, cum ex hoc nulla resultaret utilitas vel effectus: Sed quando possessio naturalis est sola sine civili, utile & necessarium fuit quòd illa retineretur in absentia, ne possessor perderet omnes suos effectus; & tunc meritò admittitur ista fictio & specialitas, quia inest maxima causa & necessitas: & certè ista est vera, juridica & subtilis ratio, quam ego cogitavi, & postea reperi quòd eam ponit expressè Socin. in leg. 1. ff. de Acquirend. possession. antepenult. column. in fin. Angel. de Perus. in leg. Clam possidere. §. Qui ad nundinas, eodem tituli. post medium. Paul. in leg. Si unus. §. Pactum ne peteret. ff. de Pactis, & ante omnes istam rationem ponit expressè Petr. de Bellaper. in leg. Licet, Cod. de Acquir. possession. fin. column. in fin. tenet etiam Ripa, non allegando prædictos Autores, in dict. l. 1. Anton. Gomez. ad Leg. Tauri.

ff. de Acquirend. possession. penult. column. & fortè istam rationem voluit Glos. ordinaria in dict. leg. 1. eod. tituli. supra allegata, in glos. 2. n. fin. & ista fuit ejus mens & intentio, licet Bartol. & DD. eam aliter intelligant. Verum tamen est, quòd solus Jas. in dict. leg. 1. eod. tituli. 11. column. num. 44. versie. Mini nullatenus placet, fuit in nova opinione contra communem, scilicet quòd sicut naturalis possessio sola retinetur in animo in absentia, ita etiam possessio naturalis juncta cum ipsa civili, nisi eo casu quo alius occupasset ipsam naturalem possessionem per ingressum rei: & dicit, quòd ita punctualiter loquitur, & debet intelligi textus in dict. leg. Clam possidere. §. Qui ad nundinas. Sed attende, quòd ista nova opinio & consideratio Jas. non potest esse vera, tùm quia est contra plura jura & communem sententiam, prout supra tetigi; tùm etiam quia si absens retineret possessionem naturalem in absentia, quando est juncta cum civili, nullo modo posset eam quærere alius qui ingrediatur rem, sicut nec acquirit civilem occupatam: Et ista mea ratio & consideratio contra Jasonem caret responsione. Unde teneo communem opinionem cum superiori ratione.

108 Quarta conclusio: Si quis possidet rem mobilem inanimatam, ut vas, argentum, librum, & similem rem, vel animatam anima irrationali, ut equum, bovem, vel aliud animal; tunc habet, retinet & conservat utramque possessionem, si in ea naturaliter insistit, vel in manibus suis habet, vel eam habet in præsentia & conspectu: ita probant apertè jura superius adducta in prima conclusione, & in specie probat textus in leg. 3. §. Nerva filius. ff. de Acquirend. poss. & ibi tenet Glossa ordinaria, in verb. Possideri. Si verò in ea non insistat, nec sit in conspectu vel præsentia ejus, tamen est sub custodia possessoris, taliter quòd est in sua potestate eam naturaliter & corporaliter apprehendere, amittit possessionem naturalem, & retinet civilem: text. est notabilis in dict. leg. 3. §. Nerva filius, cujus verba sunt: Nerva filius, res mobiles, excepto homine, quatenus sub custodia nostra sint, hætenus possideri 1. quatenus si velimus ejus naturalem possess. nancisci possimus, & ibi Bartol. & communiter DD. & exemplum quotidianum potest esse in equo vel animali dimisso in pascuis: similiter est aliud exemplum, quando talis res mobilis est sub custodia possessoris, sed possessor est longè absens, & dimisit eam inclusam in domo sua; nam tunc similiter retinebit civilem & amittit naturalem: si verò possessor est præsens, qui civiliter & naturaliter possidet domum vel fundum, in quo habeat rem mobilem inclusam in arca, vel alia quavis

parte; tunc videbatur quod talem rem mobilem possideat civiliter & naturaliter, quia qui possidet continens, videtur possidere contentum, & in specie pro hoc facit bonus textus in leg. 1. §. Illud, & §. Planè, & §. Si fundus, & §. Quod autem. ff. de Vi & vi arm. sed crederem etiam; quod hoc casu non possideat naturaliter rem mobilem, sed tantum civiliter, per textum, in dict. §. Nerva filius, juncta ratione & communi opinione. Si verò talis res mobilis non est sub custodia possessoris, quia deperdita est, vel aufugit, taliter quod non est in potestate possessoris, quando velit, eam recuperare; tunc amittitur utraque possessio tam civilis quam naturalis, etiamsi per alium res illa mobilis non sit occupata: textus est in dict. leg. 3. §. Nerva filius, & ibi Glossa ordinaria & communiter DD. textus in leg. Rem quæ nobis in princip. eodem titul. & ibi DD. Ex quo collige, quod licet in rebus immobilibus semper quis in absentia retineat civilem possessionem, licet naturalis sit ab alio occupata, ut in dict. §. Qui ad nudinas, & supra late dictum est; tamen secus est in rebus mobilibus: & ratio vera & subtilis est, quia res mobilis faciliter potest occultari & contrectari; unde possessor videtur amittere animum possidendi: sed res immobilis non potest moveri, occultari, vel contrectari, ut de se patet, & probat textus in leg. 2. Cod. Quando & quibus quarta pars debetur, ibi: Immobiles quidem res, quæ nec latere facile possunt, unde faciliter poterit naturalem possessionem recuperare, etiam non facta diligenti inquisitione, modò res sit ab alio occupata, modò non: nisi tanta sit ingressi potentia, quod non sit in potestate & facultate absentis eam recuperare; vel absens suspicetur se posse repelli & animo desinat possidere; nam tunc etiam possessionem civilem amittit, ut dict. §. Qui ad nudinas, & supra dictum est. Et in terminis istam rationem differentie inter res mobiles & immobiles ponit solus Socin. in dict. §. Nerva filius. 2. col. in medio, vers. Tu considera.

Ex qua conclusione sic confirmata & declarata primò inferò, quod si quis emit rem mobilem à non domino bona fide, & cœpit eam usucapere; si semel eam perdidit, vel talis res effugiat ejus custodiam, statim interrumpitur usucapio, ut in leg. Naturaliter. ff. de Usucap. unde licet postea res inveniatur, non prodest illa usucapio, sed oportet incipere de novo: & in expressò determinat Paul. de Castr. in dict. §. Nerva filius, quod est bene notandum in practica. Secundò infero, quod tali casu non competerent aliqua remedia possessoria ei qui primò possidebat prædictam rem mobilem, nisi remedium text. in leg. final. Cod.

Unde vi, ut infra dico sup loco. Tertio infero, quod si isto medio tempore vendat illam rem mobilem ejus custodia est amissa, & se constituat nomine emptoris possidere, vel ei tradat instrumentum, vel titulum juris sui; non transit in eum aliqua possessio nec ejus effectus: Si vero sit res mobilis animata anima rationali, ut servus; tunc si non sit sub custodia possessoris, quia aufugit ab eo, licet perdat possessionem naturalem, bene retinet civilem; & in hoc differt ab aliis rebus mobilibus: cujus ratio est, ne sit in potestate servi dominum sua possessione privare: Si verò talis servus ab alio fuerit occupatus, tunc possessor statim amittit utramque possessionem: textus expressus utroque in leg. 1. §. Per servum qui fuga. ff. de Acquirend. posses. ibi: Licet respondeatur quamdiu ab alio non possideatur, à nobis eum possideri. text. in dict. leg. 3. §. Nerva filius, ibi: Excepto homine, eodem titul. textus in leg. Rem quam nobis. versic. 1. eodem titul. textus in leg. Pomponius in fin. principii eodem titul. textus in leg. Si is qui pro emptore. §. Si servus. ff. de Usucap. textus in leg. Servi & filii. §. Illud. ff. de Furtis. textus in leg. Arboribus. §. de Illo. versicul. Julianus. ff. de Usufruct. textus in leg. penult. tit. 30. part. 3. si verò non sit occupatus ab alio, sed diu gerat se pro libero, utraque possessio perditur: textus est qui ita debet intelligi in leg. 3. §. Si servus & ibi communiter DD. ff. de Acquirend. possessionem.

109 Quinta conclusio: Quando utraque possessio vel aliqua earum retinetur mediante procuratore, tutore, curatore, filio, servo, colono, vel inquilino, illa semper retinetur in absentia, etiamsi ille qui detinet pro absente, exeat de re, & illam derelinquat, nec sit in conspectu rei, vel prope rem: textus est in leg. Si colonus. ff. de Acquirend. posses. cujus verba sunt: Si colonus non deserendæ possessionis causa exiisset de fundo & eo rediisset, eundem locatorem possidere placet, & ibi notat Glossa Bartol. Ang. Paul. de Castr. Roman. & communiter DD. text. in leg. Clam possidere. §. Qui ad nudinas, eodem titul. ibi: Neminem reliquit. textus in leg. Si ad quod. §. 1. eodem titul. textus in leg. Qui fundum, in princ. ff. Pro emptor. textus in leg. 1. §. Quod servus. ff. de Vi & vi arm. cujus verba sunt: Quod servus, procurator, vel colonus tenet, dominus videtur possidere. textus in §. Idcirco, & in §. Non alii autem, eodem leg. textus in §. Possidere. versicul. Per eos quoque, Instit. de interd. Ex quibus subtiliter inferas, quod talis detentator retinet in absentia suam detentionem, qua mediante verus possessor conservat suam possessionem: &

is-

istam illationem ponit Paul. de Castr. in dicta leg. Si colonus in princip. pro qua facit textus singularis & unicus in leg. Si finita. §. Si quis metu. ff. de Damn. infect. secundum Imol. Paul. Roman. & DD. ibi: de quo latius dixi supra ista lege. Secundò inferitur à fortiori, quod si talis detentator locet vel deponat rem apud alium, semper verus possessor retinet suam possessionem mediante animo ipsius primi detentatoris, etiamsi ille secundus detentator, qui actualiter habet rem, eam non habeat nomine possessoris, sed nomine primi detentatoris, à quo secundus habet causam: textus est in leg. Qui universas. §. final. ff. de Acquirend. posses. quem ad hoc reputat ibi singularem Paul. Imol. Aretin. & communiter DD. Tertio inferitur, quod si talis detentator moriatur, vel efficiatur furiosus, retinet dominus & possessor suam possessionem, & eam non amittit nisi data ejus negligentia: textus est in leg. Si de eo. §. Si forte in princip. eodem titul. cujus verba sunt: Si forte colonus, per quem dominus possideret, decesserit, propter utilitatem receptum est, ut per colonum possessio & retineretur & continuaretur, quo mortuo dicendum est non statim eam interpellari; sed tunc demum cum dominus possessionem adipisci neglexerit, & reperio quod ad hoc illum textum dicit unicum Bald. in cap. Licet causam de probat. penultim. column. num. 4. sed adde ultra ipsum, quod similis textus est & expressus in leg. Si id quod. §. 1. eodem titul. cujus verba sunt: Et per colonos & inquilinos aut servos nostros possidemus; sed si moriantur, aut furore incipiant, aut alii locent, intelligimur nos per eos retinere possessionem. Sed advertendum, quod inter hos casus est diversitas & differentia: nam quando detentator efficitur furiosus, nullam possessionem amittit dominus, sed utramque retinet; quia tunc saltem est persona, quæ detineat: sed quando detentator moritur, bene retinet dominus civilem, sed amittit naturalem; quia

tunc non est persona quæ detineat vel corporaliter insinat in re, qua mediante possit dominus possessionem naturalem retinere & conservare, argumento textus in leg. 1. §. Scævola. ff. Si quis testam. liber esse jus. & isto fundamento ita tenet Joan. Glossator in dict. leg. Si id quod. §. 1. ff. de Acquirend. posses. in glos. & ibi Bartol. Rai. Din. Alberic. Angel. Paul. Imol. & ista pen. est magis communis opinio secundum Angel. in dict. leg. Si id quod. §. 1. Contrarium tamen probant aperte jura superius allegata, imò quod in utroque casu dominus retinet & conservat utramque possessionem, & maximè probat textus in dict. leg. Si id quod. §. 1. qui pariformiter determinat utrumque casum furoris & mortis, & istam opinionem contra communem tenet Hugo Glossator antiquus in dict. §. 1. & in hanc sententiam inclinat ibi Glossa ordinaria Accursii: pro qua opinione facit textus cum ratione in leg. Captam, de usucapion.

Adde tamen, quod superior conclusio, quæ habet, quod quando utraque possessio retinetur mediante procuratore, tutore, curatore, filio, servo, colono, vel inquilino, retinetur etiam in absentia tam possessoris quam ipsius detentatoris; debet intelligi quando talis detentator est absens animo non deserendæ possessionis: secus tamen est, si animo eam deserendi; quia tunc statim dominus & sic possessor amittit naturalem, quam habet, mediante persona detentatoris; sed bene retinet civilem, quam habet, mediante sua propria persona & animo: ita expressè probat textus à contrario sensu in dict. l. Si colonus. ff. de Acquir. posses. in quantum dicit, si colonus non deserendæ possessionis causa, &c. & ibi tenet Glossa ordinaria, Bart. Angel. Paul. Imol. & communiter DD. Bart. Angel. Roman. & alii DD. in dict. leg. Si de eo. §. Si forte, eodem titul. (u) Item etiam, si talis detentator sine voluntate domini possessoris alii tradiderit rem,

(u) Sed advertendum quod circa hoc se offert nova & subtilis difficultas: Quod requiritur in aliquo actu, requiritur etiam in distractu: textus in leg. Hæredes palam. §. Si quid post. ff. de Testament. textus in leg. 1. & per totam. ff. de Acceptilationibus. textus in leg. Nihil tam naturale. ff. de Reg. jur. cum similib. sed possessio quæritur corpore & animo, ut in leg. 1. ff. de Acquirend. posses. ergo similiter desistentia corporalis, voluntas & animus amittendi requiritur in possess. amittenda. Sed respondeo, quod principalior & efficacior causa in possessione est ipsa voluntas & animus, illà regitur, & gubernatur: ideo illa sufficit. Vel aliter & secundò, quod in quærenda possessione requiritur actus naturalis de ipsomet jure primævo naturali, argumento leg. 1. ff. de Acquirend. posses. quod quidem jus sequitur & imitatur jus nostrum civile positivum; sed in amittenda possessione non requiritur de jure illo naturali aliquis actus corporeus, nec solemnitas inventa: ideo de jure civili positivè sufficit solus animus & voluntas sine actu corporeo. Vel aliter & tertio: in quærenda possessione ideo requiritur actus corporeus & major solemnitas, quia agitur & agi potest de præjudicio tertii; in amittenda verò possessione solam agitur de præjudicio ipsius.